# Таърихи пинҳонии ояти чиҳилум - Шумораи сию се

*Ҳизқиёл, шумораи чордаҳ*

Jeff Pippenger
2026-10-27

Дар бобҳои чорум ва панҷуми китоби Ҳастӣ насабномаи Қобил ба насабномаи Шет муқобил гузошта шудааст.

## Ломаки нек ва Ломаки бад

Ин ду силсилаи насабӣ тазоди байни наҷотнаёфтагон ва наҷотёфтагонро ифода мекунанд ва баъзе аз авлоди ин ду силсила «рамзҳои авлодӣ»-и мувозии ин силсилаҳои ба ҳам муқобилро таҷассум менамоянд. Қобил намояндаи гурӯҳест, ки аз гуноҳ ҳеҷ тавбае надорад ва танҳо ба ҳоли худ андӯҳ мехӯрад.

> Ва Ӯ гуфт: «Чӣ кор кардӣ? Овози хуни бародарат аз замин сӯйи Ман фарёд мезанад. Ва акнун ту аз замине, ки даҳони худро кушодааст, то хуни бародаратро аз дасти ту қабул кунад, малъун ҳастӣ. Ҳангоме ки заминро кор кунӣ, он дигар қуввати худро ба ту нахоҳад дод; ту дар замин гуреза ва саргардон хоҳӣ буд». Ва Қобил ба Худованд гуфт: «Ҷазои ман аз он сангинтар аст, ки онро таҳаммул карда тавонам. Инак, имрӯз маро аз рӯйи замин рондӣ; ва аз рӯйи Ту пинҳон хоҳам буд; ва дар замин гуреза ва саргардон хоҳам буд; ва чунин хоҳад шуд, ки ҳар кӣ маро биёбад, маро хоҳад кушт». Ва Худованд ба ӯ гуфт: «Аз ин рӯ, ҳар кӣ Қобилро бикушад, аз ӯ ҳафтчандон интиқом гирифта хоҳад шуд». Ва Худованд бар Қобил нишонае гузошт, то ҳар кӣ ӯро биёбад, ӯро накушад. Ва Қобил аз ҳузури Худованд берун рафт ва дар замини Нӯд, дар шарқи Адан, сокин шуд. Ҳастӣ 4:10–16.

Қобил намояндаи гурӯҳе аз тавбанакардагон аст, ки танҳо ба аҳволи андӯҳбори худ таваҷҷуҳ доранд — аҳволе, ки онро бо саркашӣ аз талош барои некӣ кардан худашон ба сари худ овардаанд.

> Вале Қобил ва ҳадияи ӯро манзур надошт. Ва Қобил бағоят хашмгин шуд ва чеҳрааш хира гашт. Ва Худованд ба Қобил гуфт: Чаро хашмгин ҳастӣ? Ва чаро чеҳраат хира гаштааст? Агар некӣ кунӣ, оё мақбул нахоҳӣ шуд? Ва агар некӣ накунӣ, гуноҳ дар остона хобидааст. Ва майли вай ба сӯи ту хоҳад буд ва ту бар вай ҳукм хоҳӣ ронд. Ҳастӣ 4:5–7.

## Шаш марг — се Алфа ва се Омега

Дар мақолаҳои гузашта мо Ҳанӯхро ҳамчун рамзи фариштаи якум, Ломакро ҳамчун рамзи фариштаи дуюм, Матушолаҳро ҳамчун фарёди нисфишабӣ ва Нӯҳро ҳамчун фариштаи сеюм муаррифӣ кардем. Ломак аз насли Шет дар синни ҳафтсаду ҳафтоду ҳафтсолагӣ, панҷ

сол пеш аз тӯфон, вафот кард; Матушолаҳ бошад, ҳангоми тӯфон вафот кард. Марги Матушолаҳ панҷ сол пас аз марги Ломак рӯй дод ва аз ин рӯ, марги онҳо тимсоли марги завҷаи Ҳизқиёл аст, ки яку ним сол (1.5) пас аз он марги Ерусалим, завҷаи Барра, ба вуқӯъ пайваст.

> Ва ман, Юҳанно, шаҳри муқаддас, Ерусалими навро дидам, ки аз ҷониби Худо аз осмон фуруд меомад ва ҳамчун арӯсе, ки барои шавҳари худ зинат ёфтааст, омода шуда буд. Ваҳй 21:2.

Маргҳои алфаи ҳамсари Ҳизқиёл ва Ломак, ки бо маргҳои омегаи Ерусалим ва Матушолаҳ пайванд доранд, тимсоли марги Иоанн Палеолог буданд, ки панҷ сол пас аз он марги Константини ёздаҳум бар деворҳои Константинопол ба вуқӯъ пайваст. Хатти Ломак як давраи панҷсоларо муайян мекунад, ки дар поёни он давраи ҳафтрӯзаи кӯчиши ҳайвонот ҷой дорад. Хатти Руми Шарқӣ панҷ сол ва ҳамчунин як давраи чорсоларо дар дохили давраи умумии панҷсола ифода мекунад. Хатти Ҳизқиёл ҳам ду сол ва ҳам якуним солро (1.5) ифода мекунад. Хатти Ҳизқиёл дар бораи харобсозии Ерусалим аз ҷониби Бобил бо харобсозии дуюми Ерусалим аз ҷониби Рум аз соли 66 то соли 70 мутобиқат мекунад. Хатти румии харобсозии Ерусалим ҳам давраи чорсола ва ҳам давраи севунимсоларо ҳосил мекунад. Ҳар яке аз он чаҳор хатти рамзӣ дар доираи шаҳодати нубувватии худ на як, балки ду давраи рамзиро ҳосил кард.

Ломак, Иоанн Палеолог ва зани Ҳизқиёл нишонаи роҳнамои алфаи як давраи замониро ифода мекунанд, ки бо марги омега ба анҷом мерасад. Дуто аз ин се хат муҳосираеро ифода мекунанд, ки бо марги ҳамтоёни дахлдори онҳо ба анҷом мерасад. Хатти дигар бо ба киштӣ ворид шудани ҳайвонот анҷом меёбад. Ҳамтои омега тӯфони Нӯҳро бо харобшавии Уршалим ва харобшавии деворҳои Константинопол дар як радиф қарор медиҳад. Ҳар се рамзи омега анҷоми муҳлати озмоишро ҳангоми ҷорӣ шудани қонуни якшанбе дар ояндаи наздик ифода мекунанд.

Албатта, дар шоҳидии киштии Нӯҳ муҳосирае набуд, аммо барои ворид шудан ба киштӣ мебоист роҳрави нишебе вуҷуд медошт. Агар роҳрави нишеби боргирӣ ҳамчун тимсоли роҳрави нишеби муҳосира баррасӣ шавад, пас ҳар се шоҳидии марг ба муҳосира далолат мекунанд. Дар хатти румии харобшавии Ерусалим аз соли 66 то соли 70, соли 66 муҳосира аз ҷониби Сестий ва соли 70 муҳосираи дуюм аз ҷониби Титус сурат гирифт.

## Чор сол

Чор соле, ки бо муҳосираи Константинопол дар соли 1453 ба поён мерасанд, давраи дуюми чорсоларо дар пешгӯии исломии «панҷ моҳ» дар боби нуҳуми китоби Ваҳй ифода мекунанд. Давраи нахустини чорсола дар пешгӯии «панҷ моҳ» аз соли 1333 то соли 1337, дар ҷараёни муҳосираи Никомедия, идома дошт. Он муҳосира ҳамчунин поёни давраи сиюҳаштсолаеро ифода мекард, ки аз 27 июли соли 1299 оғоз шуда буд. Ду бор хароб шудани Ерусалим, як бор хароб шудани Константинопол, тӯфон ва муҳосираи Никомедия панҷ шоҳиди маъракаи Паниум аз соли 200 пеш аз милод то соли 198 пеш аз милод мебошанд, ки худи он маърака шоҳиди шашум мебуд, ва чандин шоҳиди дигар низ вуҷуд доранд.

Ҳар ду харобшавии Ерусалимро метавон ба осонӣ «хат бар хат» бо ҳам мутобиқ сохт. Тӯфон ва хатти Руми Шарқӣ тавассути маргҳои муштараки алфа ва омега бо ҳам мутобиқ карда мешаванд. Маъракаи Паниум махсусан бо хатти Ҳизқиёл дар соли 587 пеш аз милод мутобиқ карда мешавад, зеро ҳар яке аз ду давраи муҳосира ду солро ифода мекунад. Паниум дар ояти понздаҳуми боби ёздаҳуми китоби Дониёл ифода ёфтааст, ки пеш аз ояти шонздаҳум меояд; ояти шонздаҳум қонуни рӯзи якшанберо, ки ба қарибӣ ҷорӣ хоҳад шуд, ифода мекунад, ҳамон тавре ки харобшавиҳои Ерусалим дар соли 586 пеш аз милод ва соли 70 милодӣ низ онро ифода мекарданд. Давраи дусолаи ҷанги Паниум ва муҳосираи Сидӯн ҳар яке аз ин хатҳоро ба таърихи ниҳонии боби ёздаҳуми китоби Дониёл, ояти чиҳилум, ворид мекунад.

## Нишона

Нахустин нишонаи роҳнамои нубувватӣ дар муҳосираҳои марбут ба ҳар ду харобшавии Ерусалим як аломатро ифода мекунад; Сестий дар соли 66 ва марги ҳамсари Ҳизқиёл ҳар ду аломатҳои алфа буданд. Ломак низ нахустин нишонаи роҳнамост ва аз ин рӯ, бар асоси шаҳодати ду шоҳид, Ломак низ аломат аст. Синни 777-солаи ӯ аломати калисои пирӯзмандро ифода мекунад, ки аз се унсур иборат аст: пайғамбар, коҳин ва подшоҳ.

> Ва шанбеҳои Худро низ ба онҳо додам, то дар миёни Ман ва онҳо аломате бошад, то бидонанд, ки Ман Худованд ҳастам, ки онҳоро тақдис менамоям. Ҳизқиёл 20:12.

## 300 сол

Ҳанӯх, ки дар силсилаи насаби Шет ҳафтумин аз Одам буд, 300 сол бо Худо роҳ мерафт ва ба осмон бурда шуд. ‘300’ рамзи сесад ҷадвали пешоҳангони соли 1843, сесад воизи пайрави Миллер, ки ба онҳо мувофиқат мекунанд, ва ҳамчунин лашкари сесаднафараи Ҷидъӯн аст. Ҳанӯх, воизони пайрави Миллер ва сесад нафари Ҷидъӯн рамзи саду чилу чор ҳазор мебошанд. Шимшӯн 300 рӯбоҳро гирифт ва онҳоро ҷуфт-ҷуфт ба ҳам баст ва ба ин васила адади 150 ва рамзи ба ҳам басташудаеро нишон дод, ки дар маҷмӯъ сесадро ташкил медиҳад.

> Ва Шимшӯн рафта, сесад рӯбоҳ гирифт ва машъалҳо гирифта, рӯбоҳонро дум ба дум гузошт ва дар миёни ҳар ду дум як машъал ҷой дод. Ва чун машъалҳоро оташ зад, рӯбоҳонро ба миёни ғаллаи нодарави фалиштиён сар дод ва ҳам ғарамҳои ғалла ва ҳам ғаллаи нодаврро бо токзорҳо ва зайтунзорҳо сӯзонид. Доварон 15:4, 5.

Ду пешгӯии панҷмоҳа дар бораи ислом, ки дар боби нуҳуми китоби Ваҳй омадаанд, «оташ» ва «думҳо»-ро ҳамчун аломатҳои хоси ислом муайян мекунанд.

> Ва дар рӯъё аспон ва саворони онҳоро чунин дидам: онҳо ҷавшанҳои оташгун ва нилгун ва кибритгун доштанд; ва сарҳои аспон монанди сарҳои шерон буданд; ва аз даҳонашон оташ ва дуд ва кибрит берун меомад. Аз ин се — аз оташ ва аз дуд ва аз кибрите, ки аз даҳонашон берун меомад, — сеяки одамон кушта шуданд. Зеро қудрати онҳо дар даҳонашон ва дар думҳояшон аст; зеро думҳояшон монанди морҳо буданд ва сарҳо доштанд ва бо онҳо осеб мерасонанд. Ваҳй 9:17–19.

Қудрати ислом ҳам дар даҳонҳои онҳо ва ҳам дар думҳои онҳост.

> Ва онҳо думҳое монанди думҳои каждумҳо доштанд, ва дар думҳояшон нешҳо буданд: ва қудрати онҳо ин буд, ки панҷ моҳ ба одамон озор расонанд. Ва бар онҳо подшоҳе буд, ки фариштаи чоҳи бетаг аст; номи ӯ ба забони ибронӣ Абаддӯн, вале ба забони юнонӣ Аполлиӯн аст. Ваҳй 9:10, 11.

Қудрати ислом барои азоб додан ва куштан ҳам дар даҳонҳо ва ҳам дар думҳои онҳо ҷой дорад ва аз даҳонҳо ва думҳои онҳо берун меояд.

> Пас, Худованд дар як рӯз сару дум, шохаву қамишро аз Исроил бурида хоҳад партофт. Пири соҳибэҳтиром сар аст; ва пайғамбаре, ки дурӯғ таълим медиҳад, дум аст. Зеро роҳбарони ин қавм онро гумроҳ мекунанд; ва онҳое, ки таҳти роҳбарии онҳо ҳастанд, нобуд мешаванд. Ишаъё 9:14–16.

Ислом ва Исроил аз нигоҳи нубувват бо ҳам алоқаманданд, зеро ҳар ду фарзандони Иброҳиманд ва дар ҳар яке аз ин ду шоха «сар» ҳамон «пир ва муҳтарам» аст ва «дум» — «пайғамбаре, ки дурӯғ таълим медиҳад». Пайғамбари қадимие, ки дурӯғ таълим медод, дар ислом Муҳаммад аст. Қуръон ифодагари дурӯғҳоест, ки ба малаҳҳои ислом ангеза мебахшанд, ва пиру муҳтарам роҳбарияти сиёсии онҳост. Исломро сиёсати давлатдорӣ (даҳон) роҳнамоӣ мекунад, ки аз дурӯғҳои Қуръон (дум) ангеза мегирад. Сесад рӯбоҳи Шимшӯн ба ду гурӯҳи панҷмоҳа тақсим шуда буданд, ки мебоист ба воситаи оташ, дуд ва кибрит азоб диҳанд ва бикушанд.

## Оташ, дуд ва кибрит

Оташ, дуд ва кибрит хусусиятҳои нубувватии се фариштаро доранд. Аввалӣ ва охирин навъҳои оташанд. Решаи вожаи «кибрит» дурахши илоҳиро ифода мекунад. Оташ рамзи паём аст; дуд натиҷаи таъсири паём аст ва кибрит динӣ будани паёмро нишон медиҳад. Ҳар се нусхаҳои қалбакии паёми ҳақиқии се фариштаи боби чордаҳуми Ваҳй мебошанд. Синабанди оҳанин ба сурати оташ, гиасинт ва кибрит тасвир шудааст. Он нусхаи қалбакии синабанди саркоҳин аст. Синабанди саркоҳин яксаду чилу чор ҳазор нафарро ҳамчун дувоздаҳ гавҳари инсонӣ ифода мекунад, ки бо Илоҳият, ки онро Урим ва Туммим ифода мекунанд, муттаҳиданд. Гиасинт дар аҳди қадим ранги кабуди сиёҳтоби тира ё бунафши хира дошт. Гиасинти синабанди ислом ба дуде мувофиқат мекунад, ки аз даҳонҳо (давлат) ва думҳои (калисо) ислом мебарояд.

Ба осмон бурда шудани Ҳанӯх пас аз 300 соли бо Худо роҳ рафтанаш адади 300-ро бо паёми фариштаи якум, ки соли 1798 расид, алоқаманд месозад. Он паёми фариштаи якум 11 августи соли 1840 бо таҳаққуқ ёфтани пешгӯӣ дар бораи панҷ моҳ дар боби нуҳуми китоби Ваҳй нерӯ гирифт. Ду давраи панҷмоҳаи ин боб сатр бар сатр ба ҳам пайвастанд. Танҳо ба наздикӣ дарк карда шуд, ки панҷ моҳи ояти панҷум ва панҷ моҳи ояти даҳум ду давраи алоҳидаи яксаду панҷоҳсолаанд. Вақте ки ин ҳақиқат дарк карда шуд, Шимшӯн рӯбоҳҳоро ба ҳам баста, аз онҳо яксаду панҷоҳ ҷуфт сохт.

Дар таърихи нубувватии Шимшӯн (ки маъноияш «офтоб» аст), «дуд»-е, ки ҳангоми бо ҷанги Нинве ифода ёфтани калид аз чоҳ берун омад, офтобро бо торикӣ пӯшонд. Миллеритҳо дуруст муайян карданд, ки пӯшида шудани офтоб бо дуди чоҳи исломӣ ба маънои пӯшида шудани Инҷили Масеҳ аст, ки офтоб (Шимшӯн) рамзи он мебошад. Миёни шаҳодати Шимшӯн ва исломе, ки дар бобҳои нӯҳум то ёздаҳуми китоби Ваҳй баён шудааст, боз чанд робитаи дигар вуҷуд дорад.

Дар саргузашти Шимшӯн адади се дар муҳлати серӯзае инъикос меёбад, ки меҳмонони тӯй барои ҳалли муаммо доштанд. Шимшӯн бо се зан робита дорад: ҳамсараш аз Тимно, фоҳиша ва Далило. Рӯҳи Худованд се маротиба бар Шимшӯн нозил мешавад: ҳангоми рӯ ба рӯ шудан бо шер, дар Ашқалӯн ва дар Леҳӣ. Шимшӯн пеш аз он ки ҳақиқатро бигӯяд, ба Далило се ҷавоби дурӯғ медиҳад. Адади се рамзи Улуҳият аст; он ҳамчунин улуҳияти тақаллубии иборат аз аждаҳо, ҳайвони ваҳшӣ ва пайғамбари козиб ва низ таркиби сегонаи калисои пирӯзмандро ифода мекунад.

Сӣ адади коҳин аст ва ба зиёфати арӯсии Шимшӯн сӣ нафар ҳамнишин оварда шуданд. Сипас Шимшӯн шарт баст, ки агар меҳмонон муамморо ҳал карда тавонанд, ба онҳо сӣ чодар ва сӣ ҷома хоҳад дод. Ҳангоме ки ҷавоби муаммои ӯ бо хиёнат фош шуд, Шимшӯн барои адои шарти худ сӣ марди Ашқалӯнро кушт. Адади сӣ даҳяки нубувватии 300 аст ва сесад рӯбоҳе, ки Шимшӯн гирифта, ба яксаду панҷоҳ ҷуфт ба ҳам баста буд, бо сесад сол бо Худо роҳ рафтани Ҳанӯх ҳамоҳанг буда, бо ду нубуввати панҷмоҳа дар боби нуҳуми Ваҳй иртибот доранд, ки онҳо бо усули сатр бар сатр ба ҳам пайвастаанд. Сесад даҳяки нубувватии се ҳазор аст ва се ҳазор ифодагари бақия аст, хоҳ бақияи одилон бошад, ки онро имоновардагони рӯзи Пантикост тақассум мекунанд, хоҳ бақияи ноодилон, ки онро касоне тақассум мекунанд, ки ҳангоми исёни марбут ба гӯсолаи тиллоӣ ба дасти левизодагон кушта шуданд.

Ҳам исёни марбут ба гӯсолаи тиллоӣ ва ҳам имоновардагони иди Пантикост аз нигоҳи нубувват ба замони қонуни ба зудӣ ҷоришавандаи рӯзи якшанбе рост меоянд. Як бақия ҳам бақияеро аз миёни қавми аҳди Худо ва ҳам бақияеро аз миёни онҳое ифода мекунад, ки берун аз рамаи қавми аҳди Худо ҳастанд. Нахустин ишора ба се ҳазор дар шаҳодати Шимшӯн ба яҳудиёне дахл дорад, ки Шимшӯнро барои хушнуд сохтани фалиштиён асир гирифтанд, ва ишораи дуюм ба фалиштиён дахл дорад. Доварӣ аз хонаи Худо оғоз мешавад ва сипас ба коргарони соати ёздаҳум, ки ҳанӯз дар Бобил ҳастанд, мегузарад. Шаҳодати Шимшӯн ҳам инро, ки се ҳазор рамзи бақия аст, ва ҳам пайдарҳамии раванди довариро тасдиқ мекунад. Ҳанӯх сесад сол бо Худо роҳ рафт ва аз ин рӯ рамзи бақияи қавми аҳди Худост, ки маргро намечашанд. Он бақия ҳамон яксаду чилу чор ҳазор нафаранд, ки дар боби ҳафтуми Ваҳй дар муқобили анбӯҳи бузург гузошта шудаанд.

Даҳяки 300 баробари 30 аст, ки рамзи коҳин мебошад; илова бар ин, адади се, ҳамчун даҳяки сӣ, ҳам Илоҳият ва ҳам илоҳияти қалбакии аждаҳо, ҳайвони ваҳшӣ ва пайғамбари дурӯғинро ифода мекунад. Адади се ҳамчунин рамзи тақсимоти сегонаи калисои пирӯз аст, ки тимсолҳои он шоҳ Довуд, ки дар сисолагӣ ба подшоҳӣ оғоз кард, коҳин Юсуф, ки дар сисолагӣ ба хизмат оғоз кард, ва пайғамбару коҳин Ҳизқиёл, ки хизмати бистудусолаи

худро дар соли сиюми давраи ҳабдаҳуми юбилей оғоз кард, мебошанд. Ӯ ҳамчун коҳин сисола мебуд.

Ҳар яке аз се мавҷуди рамзӣ, ки ҳамчун пайғамбар, коҳин ва подшоҳ тасвир шудаанд, дар нишонаи роҳе, ки оғози муҳосираро нишон медиҳад, муҳри Худо — муҳри шанбеи рӯзи ҳафтумро — дарёфт мекунад. Ду шоҳиди марг, дар якҷоягӣ бо шоҳиди дуюмдараҷаи харобшавии Ерусалим дар соли 66, се шоҳиди онанд, ки нишонаи роҳи муҳосира «аломат» аст.

## Нишонаи роҳии гузариш

Вақте ки муҳосира оғоз меёбад, калисои сегонаи пирӯзманди Худо муҳр зада мешавад, чунон ки дар симои Ломак тасвир ёфтааст. Марги ҳамсари Ҳизқиёл нишон медиҳад, ки дар худи ҳамон нишонаи роҳ қавми пешини аҳд комилан канор гузошта мешавад. Ин нишонаи роҳ гузариш аз Лаодикия ба Филоделфияро нишон медиҳад; ин гузариш ҳамчунин ҳамчун табдил ёфтани калисои мубориз ба калисои пирӯзманд тасвир мешавад, ки ба ин васила калисои ҳаштуме мегардад, ки аз он ҳафт аст. Он нишонаи роҳ дар таърихи миллерии фариштаи сеюм, ки аз 22 октябри соли 1844 то исёни соли 1863 тӯл кашид, давраи соли 1856-ро ифода мекард, ки дар он ҳам Ҷеймс ва ҳам Эллен Уайт ҷунбишро ҳамчун ҷунбиши лаодикиявӣ муаррифӣ кардан гирифтанд. Соли 1856 ҷунбиши миллерии филоделфиявӣ ба ҷунбиши миллерии лаодикиявӣ табдил ёфт. Ҳафт сол пас ҷунбиши миллерии лаодикиявӣ бо табдил ёфтанаш ба калисои лаодикиявии адвентистони рӯзи ҳафтум ба поён расид.

Он нишонаи роҳ ҳамчунин дар соли 313 ба таври рамзӣ таҷассум ёфтааст, замоне ки калисои Смирна ба поён расид ва калисои Перғамус оғоз ёфт. Дар маҷмӯъ, гузариши соли 1856 аз Филоделфияи одил ба Лаодикияи ноодил бо гузариши соли 313 аз Смирнаи одил ба Перғамуси ноодил мутобиқат дорад ва нуқтаи гузариш низ он нишонаи роҳро ҳамчун аломат муайян мекунад. Муҳосира, бар асоси шаҳодати чандин шоҳид, бо аломат оғоз меёбад. Вақте ки ҳаракати фариштаи сеюм, ки аз саду чилу чор ҳазор нафар иборат аст, ҳангоми марги Ломак муҳр зада мешавад, онҳо муҳр зада шуда, ҳангоми ҳамчун байрақ барафрошта шуданашон комилан муттаҳид мегарданд, зеро нахустин нишонаи роҳ дар сохтори нубувватии муҳосира аломат аст.

Марги Иоанн Палеолог нишонаи марҳилавии исломро муайян мекунад, ки дар он Руми Шарқӣ маҷбуран ба ислом тобеъ карда мешавад. Муҳосира ва харобшавии Ерусалим ду шоҳидро дар бораи Бобил ва Рум фароҳам меоранд. Давраи якунимсолаи Ҳизқиёл рамзи лаодикиягиёнест, ки аз дидан ва шунидани паёми огоҳкунанда дар бораи ба асорати подшоҳи шимол бурда шуданашон саркашӣ карданд. Аломати Сестий рамзи филаделфиягиёнест, ки аз подшоҳи шимол раҳо меёбанд. Он ду аломат ба паёми дохилии нубувватӣ дахл доранд, чунон ки 777-и Ломак низ ба он дахл дорад. Сатр бар сатр, як гурӯҳ ҳангоми муҳосира ба асорат бурда мешавад ва гурӯҳи дигар аз дасти подшоҳи шимол раҳо меёбад.

Марги Юҳанно Палеолог бо муайян намудани нақши ислом дар он нишонаи роҳ, ки дар он касони дар симои Ломак тасвиршуда муҳр зада мешаванд, паёми нубувватии беруниро

ифода мекунад. Онҳое, ки ҳангоми муҳосира ва харобшавии Ерусалим раҳоӣ меёбанд, ва онҳое, ки ба асорат гирифта мешаванд, таъкид мекунанд, ки хислат маҳз дар нишонаи роҳии алфаи давраи нубувватии муҳосира зоҳир мегардад. Он ду гурӯҳ дар симои ду Ломак тасвир шудаанд. Як гурӯҳ ба Нашвилл ҳушдор медиҳад ва гурӯҳи дигар аз ин кор саркашӣ мекунад.

> Ва Худованд ба ӯ гуфт: «Бинобар ин, ҳар кӣ Қобилро бикушад, аз ӯ ҳафтчандон қасос гирифта хоҳад шуд». Ва Худованд бар Қобил нишонае гузошт, то ҳар кӣ ӯро биёбад, ӯро накушад. Ҳастӣ 4:15.

## Тамғаи исён

Қобил нишонаи исёни худро гирифт. Нишонаи исёни ӯ ҳамчун ҳушдоре ба башарият фаҳмида мешуд, ки агар Қобилро бикушанд, ба доварии ҳафткаратаи Худо гирифтор хоҳанд шуд. Аз як ҷиҳат, ин нишонаро метавон ба ин маъно фаҳмид, ки Худо барои Қобил ҳимоя фароҳам овард, аммо аз нигоҳи нубувват он ба нишонаи ҳушдордиҳандаи исён дар китоби охирини Китоби Муқаддас мувофиқат мекунад. Нишонаи исёни Қобил дар китоби алфо — Ҳастӣ — тимсоли пешакии нишонаи ҳайвони ваҳшӣ дар китоби омего — Ваҳй — буд. Ҳушдори дар нишонаи Қобил нуҳуфта ин аст, ки ҳар касе, ки ҳамон хислати Қобилро зоҳир кунад, низ аз ҷониби Худо рад шуда, ба доварии Ӯ гирифтор хоҳад шуд. Нишонаи бар Қобил гузошташуда ба нишонаи ҳайвони ваҳшӣ мувофиқат мекунад ва ин ҳушдор бар амри тақлид накардан ба исёни Қобил — куштани бародараш — таъкид менамояд, ки дар Ваҳй ҳамчун сурати ҳайвони ваҳшӣ нишон дода шудааст. Ба кирдори Қобил тақлид кардан маънои ба вуҷуд овардани сурати Қобилро дорад. Ба Қобил ҳукми иҷроии ҳафткарата дода шуд ва дар насли шашум аз Қобил, Ломак изҳор дошт, ки гуноҳи падари худро такрор кардааст, аммо доварӣ бар ӯ ҳафт карат ҳафтод хоҳад буд.

> Ва Ломак ба занони худ, Одо ва Силло, гуфт: Овози маро бишнавед; эй занони Ломак, ба суханам гӯш андозед: зеро мардеро барои захми худ ва ҷавонеро барои ҷароҳати худ куштаам. Агар барои Қобил ҳафт карат интиқом гирифта шавад, ба ростӣ, барои Ломак ҳафтоду ҳафт карат. Ҳастӣ 4:23, 24.

Ояти пешин нахустин аз ҳамагӣ се мавридест, ки дар Каломи Худо ададҳо ба шакли зарб ифода шудаанд. Мавриди охирин монанди мавриди аввал аст.

> Он гоҳ Петрус назди Ӯ омада, гуфт: «Худовандо, агар бародарам нисбат ба ман гуноҳ кунад, чанд бор ӯро бубахшам? То ҳафт бор?» Исо ба ӯ гуфт: «Ба ту намегӯям: то ҳафт бор, балки то ҳафтод карат ҳафт бор». Матто 18:21, 22.

Ҳафтод карат ҳафт ба чорсаду навад баробар аст ва дар таърихи муқаддас се давраи чорсаду навадсола вуҷуд дорад, ки ҳар кадоми онҳо муҳлати озмоишро ифода мекунад. Барои қудсгоҳ, барои подшоҳон ва барои лашкар давраи чорсаду навадсола нишон дода шудааст. Давраи подшоҳон аз тадҳин шудани Шоул дар соли 1097 пеш аз милод оғоз ёфта, то муҳосираи нахустини Набукаднесар дар соли 607 пеш аз милод, ҳангоме ки Дониёл ба асорат бурда шуд, идома ёфт.

Муҳлати чорсаду навадсолаи озмоиш, ки барои қудсгоҳ муқаррар шуда буд, бо тақдиси маъбади Сулаймон дар соли 1006 пеш аз милод оғоз ёфт ва то тақдиси маъбади пас аз асорат дар соли 516 пеш аз милод идома дошт. Барои лашкар ин чорсаду навад сол аз соли 457 пеш аз милод то соли 34 милодӣ буд.

Гузариш аз паёми ҳушдордиҳандаи доварии ҳафткарата ва аломати Қобил то доварии ҳафтод бор ҳафткаратаи Ломак рамзан давраи чорсаду навадсолаи озмоишро ифода мекунад. Исёне, ки аломати Қобил ифодагари он аст, ба сурати тадриҷан авҷгиранда тасвир мешавад ва ин ба ангезаи Худо барои фиристодани тӯфон мувофиқат мекунад.

> Ва Худо дид, ки бадкории одамизод дар замин бисёр буд ва ҳамаи нияту андешаҳои дили ӯ пайваста фақат бад буданд. Ва Худованд аз он ки одамизодро бар замин офарида буд, пушаймон шуд ва дар дили Худ андӯҳгин гардид. Ва Худованд гуфт: «Одамизодро, ки офаридаам, аз рӯи замин нобуд хоҳам кард — ҳам одамизодро, ҳам чорпоёнро, ҳам хазандагонро ва ҳам мурғони осмонро; зеро аз офаридани онҳо пушаймонам». Ҳастӣ 6:5–7.

Ломак аз насли шашуми Қобил ҳамчун табақаи нишонадори исёнгарон дар муқобили Ломак аз силсилаи насли Шет муаррифӣ мешавад. Шаҳодатҳои ҳар ду Ломак аз анҷоми муҳлати озмоиш гувоҳӣ медиҳанд: яке бо ифодаи адади 490 ва дигаре бо марги худ. Ҳар ду рамзҳои ададиеро дар бар мегиранд, ки бевосита бо таркиби сеҷузъии калисои пирӯзманд алоқаманданд. Ломаки насли Қобил бо се давраи 490-солаи марбут ба подшоҳон, қудсгоҳ ва лашкар мувофиқат мекунад ва Ломаки насли Шет муҳри адади ҳафтро барои набӣ, коҳин ва подшоҳ дар бар мегирад. Ломаки насли Шет дуюмин аз се фариштаи боби чордаҳуми Ваҳй аст ва Ломаки насли Қобил фариштаи сеюмест, ки ҳушдорро дар бораи ҳайвони ваҳшӣ, сурати он, тамға ва адади номи он баён мекунад. Дар Ваҳй, боби чордаҳум, оятҳои 9/11 онҳоеро муайян мекунанд, ки гирифтори лаънати Қобил мешаванд.

> Ва фариштаи сеюм аз паси онҳо омада, бо овози баланд гуфт: Ҳар кӣ ба ҳайвони ваҳшӣ ва сурати вай сачда кунад ва тамғаи вайро бар пешонии худ ё бар дасти худ бигирад, ҳамон кас аз шароби ғазаби Худо, ки бе омехтагӣ ба ҷоми хашми Ӯ рехта шудааст, хоҳад нӯшид; ва дар ҳузури фариштагони муқаддас ва дар ҳузури Барра бо оташ ва кибрит азоб хоҳад кашид. Ва дуди азоби онҳо то абадулобод боло меравад; ва онҳое, ки ба ҳайвони ваҳшӣ ва сурати вай сачда мекунанд, ва ҳар касе, ки тамғаи номи вайро мегирад, на рӯз ва на шаб оромӣ надоранд. Ваҳй 14:9–11.

Ваҳй 15:2 касонеро муайян мекунад, ки Ломак аз насли Шет тимсоли онҳост:

> Ва ман гӯё баҳри шишагинеро дидам, ки бо оташ омехта буд; ва касонеро, ки бар ҳайвони ваҳшӣ ва бар тасвири ӯ ва бар тамғаи ӯ ва бар адади номи ӯ ғолиб омада буданд, дидам, ки бар баҳри шишагин истода, барбатҳои Худоро дар даст доштанд. Ваҳй 15:2.

Ломак аз насли Шет бо марги худ баста шудани дарро нишон медиҳад. Ломак аз насли Қобил баста шудани дарро бо чорсаду навад соли муҳлати озмоиш нишон медиҳад. Тамғаи Қобил мебоист ҳамчун ҳушдоре аз хислате дониста мешуд, ки се хусусияти асосии

нубувватиро зоҳир мекард. Ӯ аз ибодати Худо мувофиқи дастури Худо сарпечӣ кард; хашми аз ҳасад бархостаро зоҳир намуд ва бародари хурдиашро кушт ва сеюм, аз тавба кардан сарпечӣ кард.

Қобил аҳкоми лавҳаи якуми Даҳ Аҳкомро, ки муносибати инсонро бо Худо муайян мекунад, вайрон карда буд, ва лавҳаи дуюм муносибати инсонҳоро бо якдигар муайян мекунад. Нишонаи исёни ӯ нишон медод, ки ӯ шахси беқонун ва тавбанакарда аст. Қобил ва Ломак дари бастаи фариштаи сеюмро ҳангоми ҷорӣ шудани қонуни якшанбе, ки ба зудӣ сурат мегирад, нишон медиҳанд. Ҳанӯх, Матушолаҳ, Ломак ва Нӯҳ таърихеро ифода мекунанд, ки бо омадани фариштаи якум, ки Ҳанӯх рамзи он аст, оғоз меёбад, бо омадани Ломак ҳамчун фариштаи дуюм ва омадани Матушолаҳ ҳамчун нидои нисфи шаб, ки ба паёми фариштаи дуюм — паёми Ломак — қувват мебахшад, идома меёбад ва сипас Нӯҳ ҳамчун фариштаи сеюм дари бастаи тӯфонро нишон медиҳад.

Ломак панҷ сол пеш аз тӯфон вафот кард ва ин ба панҷ соли рамзии пеш аз баста шудани дар ҳангоми ҷорӣ гардидани қонуни ба зудӣ фарорасандаи рӯзи якшанбе ишора мекунад. Маҳз ҳангоми дар синни 777-солагӣ вафот кардани Ломак муҳргузории калисои пирӯз ба анҷом мерасад. Сипас, ҳафт рӯз пеш аз он ки дари киштӣ ба таври фавқуттабиӣ баста шавад, ҳайвонот ба киштӣ ворид шуданро оғоз карданд.

Рӯзе, ки Матушолаҳ вафот кард, нахустин рӯзи он ҳафт рӯз буд. Охирин огоҳӣ пеш аз баста шудани дар паёми дуҷанбае буд: намоиши аёнии ҳайвонот ҳамроҳ бо ба амал омадани пешгӯие, ки дар тӯли тамоми умри куҳансолтарин инсоне, ки то кунун аз олам гузаштааст, садо дода буд. Он пешгӯӣ дар номи Матушолаҳ нуҳуфта буд, ки маънояш «вақте ки ӯ бимирад, он фаро хоҳад расид» аст.

Паёми ниҳоии огоҳкунанда барои башарият ба тақозои нубувват бояд паёми дугона бошад, чунон ки ҳафт рӯзи муҳоҷирати ҳайвонот нишон медиҳанд; ин рӯзҳо бо марги Матушолаҳ оғоз ёфтанд, ки бо он нубуввати Ҳанӯх, ки тавассути номи писараш эълон шуда буд, ба иҷро расид. Ҳафт рӯзи муҳоҷирати ҳайвонот нишон медиҳанд, ки паёми дугонаи марги Матушолаҳ ва ҳайвоноти муҳоҷираткунанда ҳамон паёми муҳргузории фариштаи сеюм аст. Исо ҳамеша анҷомро тавассути ибтидо тасвир мекунад ва дар китоби Ваҳй ба фариштаи сеюми боби ҳаждаҳуми Ваҳй овози дуюми ояти чорум ҳамроҳ мешавад, чунон ки нидои нисфи шаб ба паёми фариштаи дуюм ҳамроҳ шуд. Паёми ниҳоии огоҳкунанда ҳамеша ҳамчун паёми дохилӣ ва берунӣ баён мегардад, чунон ки ин дар робитаи нубувватии байни калисоҳо ва муҳрҳо дар китоби Ваҳй инъикос ёфтааст. Паёми ниҳоии огоҳкунанда дар боби ёздаҳуми китоби Дониёл паёми шимол ва шарқ аст. Матушолаҳ ва ҳайвоноти муҳоҷираткунанда дар замони Нӯҳ паёми дугонаи ниҳоии огоҳкунанда буданд.

Марги Ломак бо нишони 777 ба оғози муҳосира, замоне ки ҳамсари Ҳизқиёл вафот кард, мувофиқ меояд. Маҳз дар ҳамин марҳала вафодорон, ки насли Шет намояндаи онҳост, муҳр зада мешаванд ва маҳз дар ҳамин марҳала онҳое низ, ки насли Қобил намояндаи онҳост, нишон мегиранд. Ҳанӯх аз Одам ҳафтум буд ва ӯ нишонаи роҳи алфаро дар даврае ифода мекунад, ки дар анҷоми он ҳам насли охирин ва ҳам насли аввал бо рақами ҳашт ифода

мешаванд. Ҳар ду Ломак ба анҷоми муҳлати озмоиш ишора мекунанд ва марги Ломак рамзи дари бастаи муҳлати озмоиш дар оғози муҳосира аст.

Ҳанӯх алфаи таърихи нубувватӣ буд ва ӯ, бинобар зарурати нубувватӣ, бояд омегаи таърихи нубувватиро муайян кунад. Он омегаро ҳашт ҷоне таҷассум мекунанд, ки таъми маргро начашида, аз ҷаҳони куҳна ба ҷаҳони нав гузаштанд. Ҳанӯх ва он ҳашт ҷон пеш аз расидан ба замини нав маргро надиданд. Ҷаҳони куҳна дар ҳафт рӯзи муҳоҷирати ҳайвонот ба охир расид ва ҷаҳони нав бо ҳафт рӯзи беборон оғоз ёфт. Сипас, аз рӯзи 17-ум сар карда, дар тӯли панҷ моҳ танҳо борон меборид, то он даме ки Худо дар охири он панҷ моҳ, дар рӯзи ҳабдаҳум, боронро боздошт.

## Панҷ моҳ

Дар боби нуҳуми китоби Ваҳй дар бораи панҷ моҳ ду шоҳид мавҷуд аст ва дар ин боб се пешгӯии замонии ҷудогона ҳаст. Давраи панҷмоҳаи якум дар ояти панҷум баён шудааст; давраи панҷмоҳаи дуюм дар ояти даҳум аст ва сесаду наваду як солу понздаҳ рӯз дар ояти понздаҳум зикр шудааст. Оятҳои 5, 10 ва 15 пешгӯии замонии исломро бо ду шоҳид дар бораи панҷ моҳ дар оғози давраи пешгӯӣ муайян мекунанд. Оятҳои 5 ва 10 ҳар ду давраи панҷмоҳаро нишон медиҳанд, пас, сатр бар сатр, ҳосили ҷамъи ояти панҷум ва ояти даҳум понздаҳ аст. Ҳамин тавр, давраи панҷмоҳаи якум 15 аст ва сесаду наваду як солу понздаҳ рӯз дар ояти 15 баён шудааст. Пайдарпайӣ ва сохтори оятҳои 5, 10 ва 15 ду понздаҳро нишон медиҳанд ва дар ду ояти аввал, ки ҳосили ҷамъашон понздаҳ аст, ду пешгӯии замонии яксаду панҷоҳсола мавҷуд аст.

Ояти понздаҳум пешгӯии замониеро баён мекунад, ки сесаду наваду як солу понздаҳ рӯзро дар бар мегирад. Масеҳ адади понздаҳро дар се оят танидааст ва бо истифода аз замони нубувватие, ки дар худи ҳамон оятҳо баён шудааст, Ӯ адади 15-ро, ки бо ҷамъ кардани оятҳои панҷум ва даҳум ифода меёбад, алоҳида нишон дод, то ҳангоми бо ояти понздаҳум мутобиқ кардани он адади понздаҳ дучанд гардад. Сипас Масеҳ ҳар се пешгӯии ба ҳам пайвастаро бо понздаҳ рӯз ба поён расонд.

Калиди ин боб набарди Нинве дар соли 627 аст, ки панҷ сол пас аз он, дар соли 632, вафоти Муҳаммад ба вуқӯъ меояд ва пешгӯии нахустини панҷмоҳаро оғоз мебахшад. Даҳ сол пас аз вафоти Муҳаммад лашкарҳои Форс нобуд карда шуданд, ки ин ба пешгӯии Муҳаммад дар бораи он ки ҳар ду қудрат — Форс ва Рум — шикаст хоҳанд хӯрд, мувофиқат мекард. Аз ин рӯ, риштаи таърих дар боби нуҳуми Ваҳй аз набарди Нинве байни Форс ва Рум оғоз меёбад. Сипас, панҷ сол баъд Муҳаммад вафот мекунад ва бо ҳамин давраи яксаду панҷоҳсолаи ояти панҷум оғоз меёбад. Даҳ сол баъд, дар соли 642, Форс дар набарди Наҳованд шикаст мехӯрад. Ислом набарди Наҳовандро «пирӯзии пирӯзиҳо» номид. Понздаҳ соли аввали боби нуҳуми Ваҳй давраи панҷсола ва баъд аз он давраи даҳсоларо ифода мекунанд. Охирин пешгӯии замонӣ 11 августи соли 1840 ба анҷом расид. Даҳ рӯз пеш аз ин рӯйдод Ҷосайя Литч пешгӯии тафдидшудаи худро дар бораи поён ёфтани бартарии Усмониён нашр кард. Понздаҳ рӯзи охирини ислом, ки дар боби нуҳуми Ваҳй тасвир шудааст, ба воситаи кори Ҷосайя Литч ба панҷ рӯз ва сипас даҳ рӯз тақсим мешаванд, зеро Исо ҳамеша анҷомро бо

ибтидо нишон медиҳад.

Мо баррасии ин масъалаҳоро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.